

A jak to vlastně je s mým neustálým lehkým zmatením? Žiju v mlze, to je zřejmě nejvhodnější termín. Můžu to rozdělit do tří kategorií: 1) věci, které bych měla vědět, ale není tomu tak, 2) věci, o kterých raději nic nevím, a 3) věci, o kterých vím, ale naprosto je nezvládám.

Věci, které bych měla vědět, ale není tomu tak? Neplést si pravou a levou. Je mi líto, ale na cestu se ptejte někoho jiného.

Věci, o kterých raději nic nevím? Těch by se našlo. Ani do výkonného mozku se toho tolik nevejde, co teprve do slabého, jaký mám já. Tak jsem se jako osoba jemu nadřazená rozhodla, že budou jisté oblasti, o které se budu zarputile nezajímat: třeba izraelsko-palestinský konflikt, Lena Dunhamová, osud ukradené malby z Muzea Isabelly Stewartové Gardnerové, GMO (a co se za tou zkratkou vůbec skrývá) či genderové identity (aspoň ještě před pěti minutami, než se Timbymu zalíbily podkolenky v Gapu). A pokud to ze mě dělá omezenou lidskou bytost, se stoickým klidem přijímám svůj osud. Vypadá to, že v dnešní době je nejdůležitější mít názor. „Mám názor, tedy jsem.“ Já na to: „Nemám názor, tedy jsem na výši.“

Věci, o kterých vím, ale naprosto je nezvládám? Čas. Domluví si oběd na 12.30. Do diáře si zapíšu „12.30“. Ale postupem času se nějakým kouzlem z půl jedné v mém mozku stane jedna. Člověk by si řekl, že když dorazí do divadla půl hodiny po poslední oponě (millionkrát!), napříště si třikrát překontroluje čas na vstupence. Ne, já ne. Kéž bych to uměla nějak vysvětlit. Je to jedna ze záhad života.

Chci tím říct, že kdybyste si v hlavě zaměnili Spencera Martella se Sydney Madsenovou, asi byste běželi za neurologem, ale já nad tím jen pokrčím rameny.

Naproti restauraci se na mě usmálo štěstí v podobě volného parkovacího místa. Je snad tohle můj denní příděl karmického štěstí? Nerada bych s ním plýtvala.

„Tohle bude dospělácký oběd, tak se podle toho chovej;“ otočila jsem se k Timbymu, zatímco jsem pokládala parkovací lístek za přední sklo.

„Budete si povídat o něčem neslušném?“ zeptal se Timby, když vystupoval z auta s dárkovým košem v náručí.

„Budeme mluvit o čemkoli, na co přijde řeč. Ty tam prostě budeš muset sedět. A dopředu ti říkám, s otázkami typu ‚Můžeme už jít?‘ máš utrum. Odpověď bude vždycky ‚ne‘.“

„Co když bude zemětřesení?“

„Co jsem řekla?“

„Můžu si pustit rádio na tvém telefonu?“

„Ne. Ale mám tam několik audioknih.“

„Ale všechny od Laury Ingallsové Wilderové.“

„Zkazilo tě *Na to ani nepomysli*,“ konstatovala jsem.

„Co je *Na to ani nepomysli*?“

„Ten příšerný pořad, na který v jednom kuse koukáš.“

„Jmenuje se to *Přesně tak*.“

„V tom případě tě zkazilo *Přesně tak*,“ opravila jsem se.

„Proboha, mami,“ pohoršil se Timby. „Vždyť jsi to ani jednou neviděla.“

„Nebudeš nic poslouchat, prostě tam budeš sedět.“

„Dobrá,“ prohlásil Timby s hořkostí v hlase. „Laura Ingallsová Wilderová.“

Čekali jsme, až budeme moci přejít silnici a minul nás bezdomovec. Běloch s dredy, vousy a celý zarudlý: pokožka, oči, ruce s odlupující se kůží, nártý na bosých nohách. Očima, vším – něco hledal, cokoli.

„Pojď sem,“ přitáhla jsem k sobě Timbyho.

„Myslíš, že je psychicky nemocný?“

„Chci tě jen mít u sebe,“ pevně jsem ho objala. V mém náručí se celý uvolnil. „Zbožňuju tě, to víš, že jo?“

„Já vím.“ Usmál se na mě.

„Ty mě zbožňovat nemusíš. Jen se pokus mě mít radši než teď.“

Vešli jsme do Mamnoon a ocitli se uprostřed černých zdí, pod industriálně vyhlížejícím stropem, mezi skvostnými geometrickými mozaikami a pod lustry výstředními, ale ne příliš. Nevím, kde bydlíte, ale ať je to kdekoli, tady v Seattlu máme lepší restaurace.

„Hmmm,“ zahučela jsem. „Koho hledáme?“

„Spencera Martella,“ řekl Timby.

„To vím,“ odsekla jsem.

Daleko od nás se nějaký muž postavil a mával. Bylo mu něco přes třicet, byl hubený a měl na sobě žlutou kostkovanou košili, hnědý pásek a černé džíny.

„Tamhle je,“ řekla jsem a taky mu mávla. „Toho znám...“

„Odkud?“ zeptal se Timby.

Ze vzdálenosti patnácti kroků mi byl povědomý. Z osmi už jsem si skoro vzpomněla, kdo to je... A už jsme byli u něj.

„Spencere!“

„Eleanor,“ řekl s hlubokým pohnutím v hlase.

„Ty!“

Timby mě zpražil pohledem: „Kdo je to?“ A já jeho: „Opovaž se zeptat.“

„A to je tvůj syn?“ zeptal se Spencer.

„Už jste se viděli?“ nejistě jsem se otázala.

„Přinesli jsme vám dárkový koš,“ pronesl Timby.

„Kdybych věděl, že tu budeš,“ řekl Timbymu v podřepu a s rukama položenýma na kolenou, „přinesl bych něco i pro tebe.“

Timby si dal jedna a jedna dohromady rychleji než Bobby Fischer. Na stole spatřil kožený obal. Sáhl po něm a otevřel ho.

Na saténovém polštářku leželo oranžové pero Montblanc, typ, který jsem používala, ale už před léty jej přestali vyrábět.

„Tvoje kuličkové pero,“ řekl mi Spencer. „Tedy pokud jsem si to zapamatoval správně.“

„To není možné. Jak jsi ho sehnal?“ To pero – jeho váha, ne úplně běžná, klaunská barva, to cvaknutí víčka, když jsem ho sundala a zase nandala. „Na eBayi jsem ho našla jen v odstínu půlnoční modř –“

„Nebo v tyrkysové,“ chvatně dodal Spencer, „lesní zeleni a žluté.“

„Ale oranžová!“ vydechla jsem, „je vzácné zboží.“

„Ukaž!“ Timby popadl pero.

„No, to je úžasné, to bych nečekala.“ Podívala jsem se Spencerovi do očí. „Děkuju.“

„Odkud se znáte s mojí mamkou?“ ozval se Timby, můj parťák.

Došlo mi to, než otevřel ústa. No jo!

Spencer Martell!

Z Poníků!

Už je to víc než deset let, co se vyprovodil z redakce.

„Před mnoha lety jsem s tvou mamkou pracoval.“ Hřejivý tón jeho hlasu teď sváдел boj s nepěknou vzpomínkou, kterou mi ve stejnou chvíli mozek neuvěřitelně rychle přehrával.

Když Spencera poprvé vpustili do arény, přesně zapadl: zápisník Moleskine, tužky Blackwing, vintage brýle. Mluvil o těch správných výtvarnících: Robertu Williamsovi, Alexi Greyovi, Taře McPhersonové, Adrianovi Tomine.

Ale...

Byl tak nervózní a tak se mi snažil vlichotit do přízně, že mě jeho přítomnost trýznila. Vždycky v pondělí si to přihasil rovnou z víkendových nájezdů na brooklynské blešáky, kde hledal, čím by nám animátorům obohatil sbírky. Jednou jsem zmínila, že mám ráda karamelové brownies. Na zítřek přinesl celý pekáč.

Jak jsem ho vůbec mohla přijmout? Aha! Já jsem ho nevzala. Neplatili jsme ho my; televize měla speciální program pro nabírání nových zaměstnanců z řad menšinového obyvatelstva. Pak se ukázalo, že byl

jen ze čtvrtiny Mexičan a že se programem prolhal, aby tu práci dostal! A ani kreslit neuměl! Otravoval mě spoustou otázek, zajímaly ho sebemenší gesta i výrazy. On měl přece pomáhat mně, ne já jemu! Potřebovala jsem, aby lidi kolem mě drželi hubu a krok, chrlili jednu kresbu za druhou a drželi se rozkresu postav.

Spencer si rychle uvědomil, že to byla práce nad jeho síly. Stal se z něj precitlivělý uzlíček nervů. Když se blížil konec jeho zkušební doby, byl už tak na dně, že si sbalil svých pár švestek do krabice. Seděl v prázdné kanceláři a čekal na výpověď. Zbaběle jsem tím pověřila někoho jiného.

Spencer v kanceláři seděl další hodinu. O tom, že je naživu, podával svědectví jen jeho brek ozývající se zpoza zavřených dveří. Vešla jsem dovnitř a dala mu pár rad ohledně jeho profesního života. Celé to ale vyznělo úplně jinak.

Jakmile nás mījela první osoba v černém, mávla jsem na ni. „Potřebovali bychom si objednat.“

„Opravdu?“ zeptal se Timby.

Otočila jsem se na Spencera. „Jen abys věděl –“

„Nedělíš se o jídlo,“ řekl. „Pamatuji si to.“

„Můžu si objednat dvě věci?“ zeptal se Timby.

„Jednu.“

Objednali jsme si. A tak jsme tam seděli. Já, Timby, můj ze čtvrtiny Mexičan, který na mě toužebně hleděl zpoza stolu jako vzorně oblečený Duch minulých Vánoc. Někdo by měl něco říct.

„Spencer Martell!“

„Nemůžu uvěřit, že jsi odpověděla na můj e-mail,“ řekl. „Vždycky jsem si myslel, že bys na mě raději zapomněla.“

„Ale ne, jasně, že ne,“ řekla jsem a jakoby nenuceně mávla rukou, ale akorát jsem zvrhla svou sklenici s vodou do mističky s olivovým olejem.

Na Timbym bylo vidět, že o mě začíná mít starost.

Spencer usušil vodu svým ubrouskem a přesunul si telefon na sušnou stranu stolu.

A v tu chvíli mě to napadlo.

„Timby,“ řekla jsem. „Jdi si umýt ruce.“

„Ale –“

„Rybí hovínka,“ namítla jsem. „Když si neumyješ ruce, tak ti nedovolím jíst hranolky. A víš, že tady dělají nejlepší.“

Timby mě zpražil pohledem a odešel.

„Spencere,“ naklonila jsem se přes stůl blíž k němu. „Když vytočím na tvém telefonu číslo, zkusil by ses prosím objednat u toho lékaře?“

„Ehm –“ chudák vypadal, jako by ho někdo polil studenou vodou.

Číslo do Joeovy ordinace jsem už vytočila. „Nechci, aby věděli, že volám já. Jen se jich zeptej, jaký mají nejbližší volný termín.“ Držela jsem mu jeho vlastní telefon u ucha.

Slyšela jsem Luz. Prudkým mávnutím ruky jsem přiměla Spencera k řeči.

„Ano... Dobrý den...“ vykoktal. „Chtěl bych se objednat.“

Luz na druhém konci mu něco vysvětlovala.

„Zeptej se, kdy se vrátí,“ šeptla jsem.

„Kdy se vrátí?“ pípł Spencer slabě.

„V pondělí,“ odpověděla Luz.

A to je vše, co jsem potřebovala vědět. Vzala jsem Spencerovi telefon od ucha, zavěsila a položila ho zpět na stůl.

Pohlédł na něj, pak na mě, jako by si nebyl jistý, jestli se poslední minuta jeho života skutečně odehrála.

„Doktor Wallace...“ řekl Spencer. „Není to tvůj muž? Joe? Rozvedli jste se?“

„Tss. Ne, máme spokojené manželství.“

Timby se protáhl zpět na své místo kolem buď naprosto okouzleného, nebo trochu znechuceného Spencera. Těžko říct.

Ha, skoro jste mi na to skočili! Jasně, že byl znechucen.

„Spencere,“ řekla jsem. „Jak se ti vede?“

„Máte snad čas na tříhodinové vyprávění?“ prohlásil opět rozjařeným tónem.

„Tak nějakou zkrácenou verzi,“ navrhla jsem.

„Když jsem odešel z *Poníků a kšand...*“

Hluboký nádech a s výdechem už: „Snažila jsem se ti pomoci.“

„Cos mu udělala?“ zeptal se Timby.

„Na tom nesejde,“ řekla jsem.

„S některými lidmi je to těžké, ale právě od nich se toho nejvíc naučíme,“ řekl Spencer.

„Co vám udělala?“ umíral Timby zvědavostí.

„Nechtěl poslouchat rádio?“

„Ne, dobrý.“

Spencer vytáhl stylovou tašku přes rameno a otevřel ji tak, aby Timby viděl dovnitř. „Mám tu nějaké komiksy, kdybys chtěl,“ řekl a pár jich před něj vyskládal.

Timby komiksy ignoroval, jen zvedl obočí, jako by říkal „Pokračujte“.

„Když mě vzali do *Poníků a kšand*,“ začal Spencer vyprávět, „byl to ten nejšťastnější den mého života. Myslel jsem, že je to to pravé. Odstěhoval jsem se od rodičů z Queensu. Koupil jsem si Vespu. Všechny peníze jsem utrácel za dárky pro ostatní ilustrátory.“

„A to jsem teda opravdu ocenila. Číslo *Playbillu* podepsané Stephenem Sondheimem je do dnešního dne mým nejcennějším majetkem.“ Zakryla jsem si tvář rukou, abych Timbyho ani koutkem oka nespátřila.

„A pak jsem dostal vyhazov. Tak jsem se styděl. Byt v East Village jsem si nemohl dovolit. Nevěděl jsem, jak to říct rodičům. Poprvé v životě jsem nesdílel pokoj dohromady s pěti sourozenci. Konečně jsem mohl... Jsem... Já nejsem...“ Podíval se nejistě na Timbyho. „Nejsem na holky.“

„To je v pořádku, ví, o co jde,“ kývla jsem Timbyho směrem. „Díval se na přenos z vyhlašování Tony Awards.“

„Aha. Jo. První muž, do kterého jsem se zamiloval, byl závislý na drogách, na těžkých drogách. Nedovedete si představit, jak rychle

jsem se ocitl na mizině a bez domova. Ale nezáleželo na tom, jak hlu-
boko jsem klesl, věděl jsem, že jsem umělec. Navzdory tomu, co jsi mi
řekla, jsem věděl, že nejsem jen kariérista.“

Tak jsem ho nazvala. Doufala jsem, že na to zapomněl.

„Co je to kariérista?“ zeptal se Timby.

„Taky jsem si to musel najít,“ odpověděl Spencer. „Je to někdo, kdo
přemýšlí jen nad tím, jak si polepšit v práci.“

„To není nic špatného,“ poznamenal zklamaně Timby.

Spencer si položil ruku na hrud. „Když pomyslím na *Poníky a kšan-
dy*, dodnes mě z toho ponížení bodá u srdce tak, že mi z ruky vypad-
nou brýle. Byl jsem tak naivní, stydím se za to.“

„Ale to vůbec ne,“ namítla jsem. „Prostě jsi nezapadl.“

„Neměl jste kde bydlet,“ popoháněl ho Timby ve vyprávění.

„Přestal jsem věřit sám sobě,“ řekl Spencer. „Ale hluboko uvnitř mi
něco nedovolilo to vzdát. Pocit naděje. A ta naděje na sebe vzala po-
dobu pulzující zářivě zelené barvy.“

„Zelená naděje!“ zvolala jsem.

„Jako když v zimě vyraší šafrán. Jako chundelatý koberec ve sklepe
na statku. Jako krajka na sestřiných šatech na *Quinceañere*. Přeruš mě,
jestlis to už slyšela.“

„Já?“ Až mi z toho zaskočilo. Jak bych něco takového mohla už
slyšet?

„Věděl jsem, že jestli se té zelené chytím,“ pokračoval Spencer, „vy-
svobodím umělce, kterého si vzal kariérista jako rukojmí.“ Spencer si
rozepl manžety na košili sepnuté hedvábnými manžetovými knoflíky.
Vyhrnul si rukávy a odhalil vnitřní stranu svých předloktí. Na obou
měl tetování, které se táhlo od zápěstí k loktům: zelený vzorník barev.

„Páni,“ vydechl Timby.

„To ses té zelené skutečně zavázal,“ podotkla jsem a všimla si staro-
žitných hodinek od Cartiera.

„V *Ponících a kšandách* jsem to zbabral. Nemohl jsem ale dopustit,
aby mi takový propadák řídil život,“ přiznal Spencer. „Svůj poslední

dolar jsem utratil v bazaru za malbu – jen kvůli plátnu. Celé jsem ho pomaloval zeleně. A když schlo, brečel jsem nad ním.“

„Ech,“ vydala jsem ze sebe.

„Mami! Nebuď zlá.“

Spencer sňal ubrousek z klína, složil ho a položil na stůl. Vstal a vyrazil mým směrem. Jestli jsem si chránila rukama obličej? Snad. Spencer mě ale namísto facky prostě objal. Abych tento zarážející soucitný čin s vůní hyacintu přežila, musela jsem si vzpomenout na dýchání, které mě naučili na předporodním kurzu.

Timby byl v šoku. Pohlédl na mě, jako by říkal: „Co to děláš?“

Odpověděla jsem mu také pohledem: „Netuším.“

Spencer se vrátil na své místo. Timby mu vrátil jeho ubrousek. A já už neměla na vybranou – musela jsem si toho chlápka považovat.

„Máš pravdu,“ řekl Spencer. „Byl jsem tehdy přecitlivělý a zmatený, stejně jako moje umělecké dílo ze slz. Ale byla to první opravdová věc, kterou jsem kdy udělal. Ta malba je tady, v Seattlu. Rád bych ti ji ukázal.“

„Já ji chci vidět!“ řekl Timby.

„Ty si čti.“

„Teda!“ řekl Spencer a plácl se do čela. „Slíbil jsem přece, že to zkrátím. Tak ve zkratce: řekl jsem, že jsem gay; stal se ze mě fetišák, nechal jsem se potetovat a šel na odvykačku. A dál to znáš.“

„Znám?“

„No, pak už jen studium umění na Yaleově univerzitě, společná výstava ve White Columns, Cena Jacka Wolgina, Benátské bienále, bla bla bla.“

Zavřela jsem oči, zkrivila obličej a asi tisíckrát zakroutila hlavou. „Co?“

„Já myslel, že jsi o mně slyšela,“ řekl Spencer. A pak se obrátil na Timbyho: „Tvoje mamka –“

Ale Timby už byl duchem v jedné ze Spencerových knih.

Spencer se obrátil zas na mě.

„Přesně proto jsem tě toužil vidět, Eleanor. Jen ty mi dokážeš tak nějak plivnout do tváře, vrátit mě zpátky na zem, když to potřebuju.“

„Nedělám to schválně!“ řekla jsem. „Přísahám.“

„Současné umění je tak izolované od zbytku světa. Myslíme si, že když ceny našich děl lámou rekordy, jsme středem vesmíru. Přitom nám věnuje pozornost tak osm lidí. A všichni to jsou majitelé galerií a umělečtí poradci.“ Spencer spojil ruce těsně u těla a v mírném úklonu nahnul hrud směřem dolů. „Klaním se ti.“

„Tos byl ty?“ vyrazila jsem ze sebe, stále jako omámená. „Yale, Benátky?“

„V Seattleském výtvarném muzeu teď běží moje výstava,“ řekl. „Požádali mě, abych k tomu ještě přidal instalaci do Sochařského parku. Po celém městě visí bannery s reklamou. Říkal jsem si, že na mé jméno narážíš, kamkoli se vydáš. Ale ne. Ty tu sedíš proti mně a nastavuješ mi zrcadlo.“

Tenhle vtíravý rádoby umělec?! Tenhle upocený vlezdoprdelka?! Tenhle podvodník, co se vydával za příslušníka menšiny?! Ten něco znamená? To on je teď Někdo? Obrátil svět vzhůru nohama! A místo aby mi v tom vymáchal čumák, aby mi to pěkně naservíroval, mě obejmě, dá mi pero v hodnotě dvě stě dolarů a projevuje mi zvrácený vděk a –

„Mami?“ ozval se Timby.

Držel mi před nosej jeden z těch úžasných časopisů nebo katalogů ze Spencerovy tašky... Chvilí mi trvalo, než jsem to poznala.

MINERVINA CENA

Z období, kdy jsem pracovala na *Ponících*. Bývala to (už není) cena pro tvůrce grafických románů. V roce 2003 mě na ni nominoval Dan Clowes.

Tehdy měl být vítěz vyhlášen na recepci v newyorské restauraci Odeon. Přípravy nových děl byly v plném proudu, takže jsem se na udě-

lování nehodlala ukázat. Na poslední chvíli jsem se ale rozhodla, že tam půjdu, a vzala s sebou svůj tým. Nebyli jsme na to oblečení. Seděli jsme u dobrého stolu. Zpoza osvětlené orchideje uprostřed stolu jsem viděla, jak se žena jednoho z členů umělecké komise pohoršuje nad naším hulvátským chováním a sprostými vtipy. (Zeptejte se kohokoliv: v prostředí televizní produkce nevyhnutelně zdivočíte.) Nečekala jsem, že bych vyhrála, a ani se to nestalo. Každý jsme si z toho večera ale odnášeli tašku s několika poklady: s nejlepším džusem z granátového jablka, s flashdiskem od Takašiho Murakamiho, s hrnkem opatřeným mottem banky Bear Stearns – „Vždy o krok vpřed“ (!); a tenhle program večera.

„Já jsem na vyhlášení samozřejmě nebyl pozván,“ řekl Spencer Timbymu. „Ale další den ráno jsem ten program vylovil z koše. Nedávno jsem se pustil do jarního úklidu a narazil na něj. Říkal jsem si, že by ho tvoje mamka mohla chtít.“

V tu chvíli mi došlo něco hrozného...

„Co myslíš?“ zeptal se Spencer.

... v tom programu, v tom, který Timby držel... Byly v něm profily každého z nominovaných a jejich práce... takže i má práce, dvanáct ilustrací...

„Hele,“ řekla jsem Timbymu a nahnula se jeho směrem. „Dej to sem.“

Výskubl mi to z ruky. „Kdo jsou *Holky Floodovy*?“